

LA MIGRACIÓ DEL SUBLIM

Adrià Harillo Pla

Universitat Complutense de Madrid

Aprofitant l'avinentsa d'aquest monogràfic sobre les revolucions que la revista planteja, es presenta en aquest text una proposta de migració conceptual que s'ha vingut percebent al llarg dels darrers temps, justament en un període en el qual la revolució tecnològica i de les xarxes socials ha comportat transformacions mai vistes i, ni tant sols imaginables, fa escassos anys. L'enfoc textual no versa, però, al voltant dels aspectes tècnics de la qüestió, sinó d'un concepte molt concret com és el de "sublim", un vocable estètic que, com moltes altres coses, no és independent de les revolucions humanes.

Segons es desprèn del Diccionari de la Reial Acadèmia de la llengua i de la seva funció tant descriptiva com normativa, "migrar" seria el "*traslladar-se des del lloc en què es viu a un altre diferent*".¹ Ara bé, tot i que amb gran freqüència l'adjectiu derivat de tal verb es pensa com exclusivament vinculat a les persones i la seva mobilitat en un sentit geogràfic, això no sempre és així. Són els conceptes i les idees que els éssers humans tenim els que, en determinats contextos i ocasions –com ara en el món actual–, poden també emigrar en direcció a inhòspits llocs.

¹ La traducció del text castellà al català ha estat realitzada pel propi autor d'aquest text. AE (2014). *Diccionario de la lengua española*. Madrid: Real Academia Española.

En aquest sentit, sembla que res és més actual que l'abús de la bellesa, entesa aquesta com aquella categoria estètica productora de plaer a causa de la perfecció –ja sigui en relació a la seva simetria, a les proporcions, etcètera–. Aquesta bellesa s'observa no solament en el nostre dia a dia en forma de disseny, la moda... sinó que troba el seu màxim exponent en les principals formes actuals de relacionar-nos no només amb l'entorn, sinó també entre nosaltres, els individus. En el nostre món actual, en el qual la manera més habitual de saber dels nostres coneguts és mitjançant una simple fotografia –acuradament editada amb filtres predeterminats– o en el qual la recerca d'una potencial parella depèn d'una primera visualització fotogràfica i si es desplaça el dit cap a una banda o altra, el paper de l'estètic i el bell és més present del que mai ho ha estat.

Cal afegir un cop realitzada l'anterior observació que, antigament, algunes de les principals xarxes socials –tot i seguir sent més impersonals que el contacte humà directe– aportaven, encara, un cert valor a l'escriptura i, amb això, també a la lectura i la interioritat dels dos subjectes immersos en l'acte comunicatiu. Tot i això, aquestes formes d'interacció del nostre nou món en constant revolució aconsegueixen satisfer a la perfecció els requeriments de la nostra societat, en l'actualitat freqüentment tan basada en la immediatesa i

la superficialitat.² És precisament aquest nou entorn el que ha fet que la bellesa hagi passat a estar –per utilitzar una terminologia de l’Yves Michaud– en estat gasós i, per tant, es trobi per tot arreu fruit de la pròpia tendència a l’expansió que aquest estat de la matèria té.³ Davant d’aquesta superficialitat d’allò estètic, el visual i el bell que tot ho abraça, el concepte que s’ha vist obligat a migrar del nostre actual món revolucionat –a causa de les nostres pròpies accions– és el que rep –o rebia– el nom de “sublim”.

La significació del que és “sublim” podria definir-se com allò que produeix *“un sentiment de desplaer com a causa de la inadequació de la imaginació en l’estimació estètica [...] i alhora un plaer despertat precisament per la concordança d’aquest judici sobre la inadequació de la més gran potència sensible amb idees de la raó”*, o simplificadament: allò que ens supera per les seves desconegudes i desbordants propietats estètiques, aportant amb això, un plaer i desplaer sincrònicament.⁴

Cal afegir que, si la nostra experiència es troba les vint-i-quatre hores del dia embolcallada per aquest estat gasós de bellesa que s’observa tant en les xarxes socials, en la roba utilitzada, en els artificials climes dels espais tancats... ens trobem en un ambient completament pasteuritzat que no ens permet, amb prou feines, l’enfrontar-nos a aquestes situacions en què la imaginació i el judici es trobin compromesos a ser sobrepassats per l’experiència i que, en conseqüència, ens

produeixin tal sentiment nou i excels –fins i tot encara que aquest pogués ser parcialment de desplaer–.⁵ El concepte del “sublim”, en conseqüència, ha mudat cap a algun lloc desconegut, però clarament lluny del nostre món revolucionat, un món falsejadament estetitzat fins a l’extrem i que amb gran freqüència ho fa en la seva forma més superficial i vàcua. És exactament per aquest motiu que, aquest article, té la pretensió de no reflexionar sobre les revolucions humanes, polítiques, disciplinars o d’altres tipus, sinó precisament sobre la revolució en la migració d’allò que tots tenim en comú: les idees i els conceptes dels nostres estats mentals.

Esperem que, potser, en el món que ha de venir o en la transformació de l’actual, es produeixi el retorn del concepte del sublim. En el marc d’aquestes consideracions, cal no oblidar que la bellesa és només una característica més del nostre món i que, amb freqüència, una de les més poderoses, però si només ens basem i ens reflectim en ella, el nostre conèixer i la nostra potencialitat d’exploració humana es trobarà extremadament limitada. El sorprendre’s davant de noves experiències i noves relacions empíriques amb allò que ens envolta és una cosa que no es pot deixar perdre en el nou paradigma revolucionari. Altrament, seria anàleg amb albirar només els vívids colors dels focs artificials sense adonar-se que, després d’ells i en la proximitat, l’olor de salnitre, sofre i carbó són també part d’ells: una meravellosa part d’ells.

2 No es fa ús aquí d’aquests termes des de cap pretensió despectiva, sinó purament descriptiva.

VILAR ROCA, G. (2017). *Precariedad, estètica y política*. Almería: Círculo Rojo Editorial.

3 MYCHAUD, Y. (2007). *El arte en estado gaseoso: ensayo sobre el triunfo de la estética*. Méxic D.F.: Fondo de Cultura Económica.

4 KANT, I. (2004). *Crítica de la facultat de jutjar*. Barcelona: Edicions 62.

5 PARDO, J.L. (2016). *Estética de lo peor: de las ventajas e inconvenientes del arte para la vida*. Madrid: Pasos Perdidos.